

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

*AFDELING
"FINANCIERINGSBEHOEFTE VAN DE OVERHEID"*

**ADVIES
BETREFFENDE DE UITVOERING VAN HET
CONVERGENTIEPLAN IN 1995**

FEBRUARI 1996

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

*AFDELING
"FINANCIERINGSBEHOEFTE VAN DE OVERHEID"*

**ADVIES
BETREFFENDE DE UITVOERING VAN HET
CONVERGENTIEPLAN IN 1995**

FEBRUARI 1996

INHOUD

Woord vooraf**Synthese**

1. **Globale evaluatie van de budgettaire realisaties in 1995 van de Gezamenlijke Overheid en van haar deelsectoren**
2. **De budgettaire realisaties in 1995 van de Federale Overheid en van de Sociale Zekerheid**
  - 2.1. *De Federale Overheid*
  - 2.2. *De Sociale Zekerheid*
3. **De budgettaire realisaties in 1995 van de Gemeenschappen en de Gewesten en van de Lokale Overheden**
  - 3.1. *De Gemeenschappen en de Gewesten*
  - 3.2. *De Lokale Overheden*

Advies

1. **Globale evoluties**
  - 1.1 *Resultaten, evoluties en determinanten*
  - 1.2 *De globale verwezenlijkingen in 1995*
  - 1.3 *Evoluties 1992-1995 en internationale omkadering*
  - 1.4 *De determinanten op het niveau van de primaire saldi (Gezamenlijke Overheid)*
    - 1.4.1. Met betrekking tot de ontvangsten
    - 1.4.2. Met betrekking tot de primaire uitgaven
  - 1.5. *De evoluties met betrekking tot de intrestlasten en de schuldratio*
2. **De evoluties per grote Entiteiten**
  - 2.1 *Vergelijkende analyse van de saldi van de twee grote Entiteiten*
  - 2.2 *De determinanten van primaire saldi*
  - 2.3 *Vergelijking van de evolutie op het vlak van de primaire uitgaven in reële termen*

3. **Interne evoluties met betrekking tot de grote Entiteiten**

3.1 *De interne evoluties met betrekking tot Entiteit "I"*

- 3.1.1. Evoluties op het niveau van de Federale Overheid
- 3.1.2. Evoluties op het niveau van de Sociale Zekerheid

3.2 *De interne evoluties met betrekking tot de Entiteit "II"*

- 3.2.1. Globale beoordeling
- 3.2.2. De evoluties op het niveau van de Gemeenschappen en de Gewesten
- 3.2.3. De evoluties op het niveau van de Lokale Overheden

LIJST VAN DE AFKORTINGEN

ALESH	Amortisatiefonds voor de Leningen van de Sociale Huisvesting
BBP	Bruto Binnenlands Produkt
BFW	Bijzondere Financieringswet
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
EG	Europese Gemeenschappen
ESER	Europees Stelsel van Economische Rekeningen
FO	Federale Overheid
G&G	Gemeenschappen en Gewesten
GO	Gezamenlijke Overheid
LO	Lagere Publiekrechtelijke Overheden
NFB	Netto-financieringsbehoeften
NFS	Netto te financieren saldo
Nat. Rek.	Nationale Rekeningen
PB	Personenbelasting
SZ	Sociale Zekerheid

De leden van de Afdeling

- de h. P. VAN ROMPUY, Voorzitter
- de hh. A. VERPLAETSE
W. FRAEYS
J.P. PAUWELS
vertegenwoordigers van de Nationale Bank van België
- de hh. G. BROUHNS
vertegenwoordiger van de Minister van Financiën
M. VAN der STICHELE
- de hh. W. MEEUSEN
J. VUCHELEN
R. DESCHAMPS
R. TOLLET
P. KESTENS
G. CLEMER
- vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap, de Waalse Regering en de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Waarnemers :

- de hh. L. DE RYCK
H. BOGAERT

Het secretariaat :

- de hh. A. VAN de VOORDE
A. BOON
R. SAVAGE
- mevr. C. SPINNOY

WOORD VOORAF

Dit Advies is toegespitst op een evaluatie van de uitvoering van het budgettaire Convergenceplan van de gezamenlijke Belgische overheden in de loop van de voorbije drie jaar en dan vooral in 1995.

De hier besproken gegevens stelen, voor het jaar 1995 op voorlopige ramingen en voor de jaren 1991 tot 1994, op de Nationale Rekeningen 1994.

In de navolgende analyse, maakte de benadering per Entiteit ("I" en "II") het noodzakelijk gedeeltelijke en/of gehele consolidaties door te voeren, teneinde transfers binnen de Entiteiten (1) te neutraliseren.

Aldus wordt in de tekst de term *finale* primaire uitgaven van een Entiteit of van een sub-sector voorbehouden voor de totale primaire uitgaven (exclusief intrestlasten), VERMINDERD met de totale transfers (lopende- en kapitaaltransfers) gestort aan andere Entiteiten of sub-sectoren van de overheden (met inbegrip van de EG).

Een eerste afdeling analyseert de waargenomen evoluties op het niveau van de gezamenlijke Belgische overheden; deze evoluties worden geplaatst in hun macro-economische en conjuncturele context; bovendien worden een aantal vergelijkingen gemaakt met de evoluties in de buurlanden of met het Europees gemiddelde.

Een tweede afdeling behandelt dezelfde problematiek op een meer gedesaggregeerd niveau: de evoluties van de twee grote Entiteiten worden afzonderlijk behandeld : nl. enerzijds, de evoluties van Entiteit "I", waarin de Federale Overheid (FO) en de Sociale Zekerheid (SZ) worden gehergroepeerd, en anderzijds, de evoluties van Entiteit "II", waarin de Gemeenschappen en Gewesten als geheel (G&G) en de Lokale Overheden (LO) worden gehergroepeerd.

Een derde afdeling behandelt meer specifiek de waargenomen resultaten binnen de twee grote Entiteiten, waarbij rekening wordt gehouden met de onderlinge beïnvloeding binnen de sectoren (lopende- en kapitaaltransfers binnen elke Entiteit).

Deze drie afdelingen worden voorafgegaan door een synthese die de voornaamste krachtlijnen van het Advies weergeeft.

---

1. De getransfereerde ontvangsten (uitgaven) van een sub-entiteit komen opnieuw tot uiting als effectieve ontvangsten van een andere sub-entiteit.

SYNTHESE
----

1. Globale evaluatie van de budgettaire realisaties in 1995 van de Gezamenlijke Overheid en haar deelsectoren

Er dient aan herinnerd te worden dat rekening houdend met de conjuncturele inzinking van de Europese en Belgische economie in 1993, de Afdeling in maart 1994, een aangepast traject voor de budgettaire objectieven van het Convergenceplan voor de jaren 1994 en 1995 heeft voorgesteld.

Rekening houdend met de afwijkingen tussen de in 1993 waargenomen realisaties en de doelstellingen van het in de zomer 1993 geactualiseerde Convergenceplan, werd inzake globale netto-financieringsbehoeften (tekort van de Gezamenlijke Overheden in ESER-termen), een nieuwe doelstelling vooropgesteld voor het jaar 1995 nl. 4,3% van het BBP, waarvan 3,6% van het BBP voor Entiteit "I" en 0,7% van het BBP voor Entiteit "II".

De retrospectieve evaluatie die hierna wordt ontwikkeld, moet worden gezien in het licht van deze nieuwe tussentijdse objectieven die door de Overheden werden weerhouden bij de opmaak van hun begrotingen 1995 in de zomer van 1994.

Op basis van de momenteel beschikbare gegevens blijkt dat de globale netto-financieringsbehoeften (NFB) voor de Gezamenlijke Overheid voor 1995, nl. 4,5% van het BBP, marginaal hoger liggen dan de in maart 1994 vooropgestelde doelstelling inzake NFB (4,3% van het BBP).

Tabel 1.
Budgettaire doelstellingen 1995 en realisaties
(NFB in % van het BBP).

	1994	1995		
	Realisaties (1)	Objectieven (a) (2)	Realisaties (b) (3)	Vershil (4)=(3)-(2)
Gezamenlijke Overheid	-5,3	-4,3	-4,5	-0,2
<i>Entiteit "I"</i>	<i>-4,4</i>	<i>-3,6</i>	<i>-4,1</i>	<i>-0,5</i>
Federale Overheid	-4,5	-3,6	-4,1	-0,5
Sociale Zekerheid	-0,0	-0,0	-0,0	0,0
<i>Entiteit "II"</i>	<i>-0,8</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,3</i>
Gemeenschappen en Gewesten	-0,8	-0,7	-0,8	-0,1
Lokale Overheid	-0,0	-0,0	0,4	+0,4

(a) Doelstellingen maart en juni 1994

(b) Ramingen maart 1996

Zoals aangegeven in Tabel 1 kunnen de ongunstige afwijkingen t.o.v. de doelstellingen gelocaliseerd worden op het niveau van de Federale Overheid (0,5% van het BBP) en van de Gemeenschappen en de Gewesten (0,1% van het BBP). Ten opzichte van de respectievelijke doelstelling van elk van deze overheidsniveaus zijn de afwijkingen nochtans van dezelfde orde van grootte in relatieve termen. Terwijl de Sociale Zekerheid de doelstelling respecteert, vertonen de Lokale Overheden een belangrijke gunstige afwijking van 0,4% van het BBP. Het dient nochtans aangestipt dat deze gunstige afwijking gedeeltelijk zou te danken zijn aan een niet-recurrente oorzaak, te weten een inhaalbeweging op het vlak van de inkohieringen van de lokale belastingen.

Ook al ligt het resultaat van de NFB in 1995 lichtjes beneden de doelstellingen, dient er toch aangestipt te worden dat het, in vergelijking met de verwezenlijkingen van 1994, een verbetering betekent van 0,8% van het BBP. Dit resultaat van het BBP in 1995 is de resultante van een dubbele beweging : enerzijds een lichte inkrimping van het primair overschot te wijten aan de conjunctuurevolutie en anderzijds een belangrijke vermindering van de financiële lasten van de overheidsschuld.

Tabel 2.
Budgettaire saldi van de Gezamenlijke Overheid.

(in % BBP)

	Niveau					Verschil	
	1991	1992	1993	1994	1995	'93-'95	'92-'95
- Primair saldo	3,6	3,6	3,8	5,0	4,7	0,9	1,1
- primaire uitgaven	42,8	42,8	43,9	43,5	43,0	-0,9	0,3
- ontvangsten	46,5	46,4	47,8	48,5	47,7	-0,0	1,4
- Intresten	10,3	10,7	10,5	10,2	9,2	-1,3	-1,5
- NFB	-6,6	-7,1	-6,7	-5,3	-4,5	2,2	2,6

De gevoelige conjuncturele vertraging die optrad in de loop van het jaar 1995 en dit in combinatie met een groeiprofiel dat weinig ondersteunend was op het vlak van de ontvangsten, heeft onmiskenbaar bijgedragen tot de ontgoochelende resultaten die inzake het globaal primair saldo van de Belgische Overheden (2), en dan meer in het bijzonder op het vlak van de fiscale en parafiscale ontvangsten, vastgesteld zijn.

Het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid wordt aldus in 1995 geraamd op 4,7% van het BBP, wat een ogenschijnlijke verslechtering is met 0,3% van het BBP in vergelijking met 1994.

Dit resultaat, dat globaal slechter was dan voorzien, moet in hoofdzaak toegeschreven worden aan de daling van de ratio van de totale overheidsontvangsten (-0,8% van het BBP in vergelijking met 1994); meer in het bijzonder aan die van de niet-fiscale ontvangsten in ESER-termen (-0,5% van het BBP) en in mindere mate aan die van de fiscale en parafiscale ontvangsten (in totaal -0,3% van het BBP).

2. Een verslechtering met 0,3% van het BBP in vergelijking met 1994, terwijl het daaraan voorafgaande jaar werd gekenmerkt door een verbetering met 1,2% van het BBP.

De goede beheersing van de evolutie van de primaire uitgaven in reële termen werd in 1995 bevestigd; hun ratio in % van het BBP kon aldus opnieuw met ongeveer 0,5% worden verminderd. We moeten er de nadruk op leggen dat dit, gezien de politieke en electorale cyclus die het jaar 1995 karakteriseerde, een bevredigend resultaat is.

Het impact op de NFB van deze lichte verslechtering van het primair surplus werd meer dan gecompenseerd door een substantiële en duurzame vermindering van de financiële lasten van de overheisschuld (met 1% van het BBP). Deze vermindering, die de trend van de laatste jaren bevestigt, is vooral te danken aan een massieve herfinanciering van de geconsolideerde schuld in Belgische franken (vanaf de lente 1993 tot in 1995) die werd verwezenlijkt in een context van een significante daling van de intrestvoeten.

2. De budgettaire realisaties in 1995 van de Federale Overheid en van de Sociale Zekerheid.

Tabel 3.
De primaire saldi en hun determinanten per Overheidsniveau.

	Niveau				
	1991	1992	1993	1994	1995
I. Primaire saldi in % BBP					
Totaal	3,6	3,6	3,8	5,0	4,7
- Federale Overheid	4,1	4,1	4,4	5,0	4,3
- Sociale Zekerheid	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	-0,1
- Gemeenschappen en Gewesten	-0,8	-0,8	-0,5	-0,4	-0,3
- Lokale Overheden	0,7	0,7	0,4	0,5	0,9
II. %-variatie in constante franken					
	1991	1992	1993	1994	1995
Gezamenlijke Overheid (incl. transfers naar EG)					
- Ontvangsten	1,8	2,7	2,6	4,0	0,7
- Primaire uitgaven	4,8	2,8	2,3	1,6	1,2
Federale Overheid (incl. transfers naar EG)					
- Ontvangsten	-1,6	1,3	1,3	3,5	-3,3
- Primaire uitgaven	-0,5	0,8	0,0	-0,6	-0,5
Sociale Zekerheid					
- Ontvangsten	1,4	4,4	1,6	2,1	1,3
- Primaire uitgaven	5,5	4,4	1,6	0,5	1,5
Gemeenschappen en Gewesten					
- Ontvangsten	5,8	3,5	7,8	2,7	3,4
- Primaire uitgaven	7,6	3,4	4,4	2,6	2,6
Lokale Overheden					
- Ontvangsten	4,6	3,2	0,2	5,7	6,8
- Primaire uitgaven	2,7	3,3	5,5	3,7	0,9
waarvan lopende uitgaven	3,0	2,5	2,9	3,0	4,6

2.1. De Federale Overheid.

De effectieve vermindering in 1995 t.o.v. 1994 van de NFB van Entiteit "I" met 0,3% van het BBP is te danken aan de sterke verlaging van het aandeel van haar geconsolideerde intrestlasten (-1,0% van het BBP), deze verlaging werd echter voor meer dan twee derden (0,7% van het BBP) geneutraliseerd door een gevoelige verslechtering van haar primair overschot.

Deze verslechtering van het primair overschot van Entiteit "I" is volledig gelocaliseerd op het niveau van de Federale Overheid, waar de sterke daling van de eigen ontvangsten (-1,1% van het BBP) in 1995 slechts zeer gedeeltelijk werd gecompenseerd door de daling van de ratio van haar totale primaire uitgaven (-0,4% van het BBP).

Anderzijds was de reële groei van de primaire uitgaven van de Federale Overheid (exclusief transfers naar de EG) in 1995, zoals in 1994, nagenoeg nul.

2.2. De Sociale Zekerheid.

In tegenstelling met 1994 was de bijdrage van de Sociale Zekerheid tot de vermindering van de NFB van de Gezamenlijke Overheid quasi nihil in 1995. Dit was het gevolg van het feit dat de vastgestelde relatief goede beheersing van de reële groei van de uitgaven van de Sociale Zekerheid (+1,4%), die leidde tot een nieuwe daling met 0,2% van de ratio van haar primaire uitgaven in % van het BBP, op het niveau van het saldo geneutraliseerd werd door een gelijkwaardige daling in % van het BBP van de ratio van de totale ontvangsten van het stelsel (-0,2% van het BBP in 1995).

Laatstgenoemde terugval van de ontvangstenratio wordt op zijn beurt verklaard door een verlaging met bijna 0,2% van het BBP van de ratio van de traditionele eigen ontvangsten van de sociale stelsels (effectieve sociale bijdragen en andere eigen niet-fiscale ontvangsten), terwijl anderzijds de in vergelijking met 1994 veel beperktere groei (+0,1% van het BBP in 1995 tegenover +1,0% van het BBP in 1994) van de aan de Sociale Zekerheid toegewezen fiscale ontvangsten (alternatieve financiering) niet volledig de voortgezette daling (met 0,2% van het BBP) van de "traditionele" transfers (directe toelagen) van de Federale Overheid aan het systeem kon compenseren.

Deze parallelle daling (met 0,2% van het BBP) van de ratio's van de totale ontvangsten en van de uitgaven zou niettemin toegelaten hebben, zoals in 1994, het globaal saldo van het stelsel van de Sociale Zekerheid te stabiliseren op een niveau van quasi-evenwicht in ESER-termen.

3. De budgettaire realisaties in 1995 van de Gemeenschappen en de Gewesten en van de Lokale Overheden.

3.1. De Gemeenschappen en de Gewesten.

De NFB van de Gemeenschappen en Gewesten (G&G) zouden zich in ESER-termen in 1995 gestabiliseerd hebben op 0,8% van het BBP. Hun primair saldo is globaal genomen marginaal verbeterd (met minder dan 0,1% van het BBP), wat juist voldoende is om de trendmatige toename van hun intrestlasten te compenseren. De reële groei van de totale primaire uitgaven van de Gemeenschappen en Gewesten zou in 1995, zoals in 1994, stabiel gebleven zijn op 2,6% (tegenover +4,4% in 1993 en gemiddeld +5,5% in 1991-1992).

Deze relatieve stabiliteit inzake reële groei van de totale primaire uitgaven van de G&G zou evenwel een nieuwe vertraging in het groeiritme van hun finale primaire uitgaven (3) verbergen; het groeiritme van deze laatste zou gedaald zijn van 4,3% in 1993, tot 3% in 1994 en tot 2,2% in 1995; tegelijk zouden de totale transfers aan de Lokale Overheden in 1995 een nog sterkere stijging hebben gekend : +3,8% in reële termen in 1995, tegenover +1,2% in 1994.

3.2. De Lokale Overheden.

Zoals reeds aangestipt zijn de NFB en het primair overschot en de Lokale Overheden (LO) in 1995 sterk verbeterd (ongeveer 0,4% van het BBP). Deze verbetering kan in hoofdzaak verklaard worden door een sterke groei - voor het tweede opeenvolgende jaar - van hun eigen ontvangsten (door de versnelling in 1995 van de inkohieringen van de lokale belastingen), alsmede door een versnelling in 1995 van de reële transfers vanwege andere overheidsniveaus, met name de Gemeenschappen en de Gewesten en de Federale Overheid.

Parallel daarmee werd een gevoelige vertraging vastgesteld van de groei van de reële primaire uitgaven van de LO (ongeveer +1% in 1995, tegenover gemiddeld +4,6% in 1993-1994), als gevolg van een daling van de kapitaaluitgaven van de LO.

---

3. Dit is exclusief lopende- en kapitaaltransfers aan de Lokale Overheden.

ADVIES
----

1. Globale evoluties.

1.1. Resultaten, evoluties en determinanten.

De begrotingsresultaten voor het jaar 1995 en voor de periode vanaf de inwerking treding van het Belgische Convergenceplan kunnen alleen correct beoordeeld worden mits er rekening wordt gehouden met de daadwerkelijke verwezenlijkingen tijdens de voorafgaande jaren (1991-1994), zoals die kunnen geëvalueerd worden aan de hand van de laatste Nationale Rekeningen, opgemaakt volgens de geharmoniseerde ESER-definities.

Rekening houdend met de waargenomen verscherping van de conjuncturele crisis en met de daaruit voortvloeiende belangrijke afwijking (1,4% van het BBP) tussen de gereactualiseerde doelstellingen van het Convergenceplan en de realisaties zoals die in maart 1994 gekend waren op basis van voorlopige cijfergegevens, achtte de Afdeling in haar Advies van maart 1994 (4) de herziening van het intermediair budgettair convergentietraject voor de jaren 1994 en 1995 onvermijdelijk. In het licht van 1996 stelde zij dan ook een nieuw saneringstraject voor, dat in de tussenliggende periode afweek van het traject voorzien in het gereactualiseerde Convergenceplan van juni 1993 (5).

Dit nieuwe traject stelde als nieuwe doelstelling een daling voorop van het globaal overheidstekort, tot 5,7% van het BBP in 1994 en tot 4,3% van het BBP in 1995 (in ESER-termen).

Het is dus in het licht van dit traject dat deze analyse de realisaties situeert, zoals die voorlopig voor 1995 kunnen geraamd worden.

1.2. De globale verwezenlijkingen in 1995.

In 1995 zou het globaal tekort van de Belgische overheden, volgens de ESER-definities, 4,5% van het BBP bedragen. Dit is weliswaar een negatieve afwijking met 0,2% van het BBP ten opzichte van de gereactualiseerde doelstelling die voorgesteld werd in het kader van het Advies van maart 1994 van de Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid" van de Hoge Raad van Financiën (HRF) en die globaal werd overgenomen door de Overheden naar aanleiding van de vaststelling van de begrotingsobjectieven voor 1995. Men moet er evenwel rekening mee houden dat dit voor 1995 geraamde saldo wegens de omzetting in ESER-termen geen rekening houdt met een vijftiental miljard (bijna 0,2% van het BBP) niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten, afkomstig van de verkoop van activa.

---

4. Advies betreffende de uitvoering van het Convergenceplan.

5. Dit laatste vloeide zelf voort uit een heractualisering van het oorspronkelijk Plan (zomer 1992), dat evenwel geen rekening kon houden met de weerslag in de lente van 1993 van een conjuncturele terugval die veel sterker was dan voorzien.

Tabel 4.
Budgettaire saldi van de Gezamenlijke Overheid.

(in % BBP)

	Niveau					Verschil	
	1991	1992	1993	1994	1995	'93-'95	'92-'95
- Primair saldo	3,6	3,6	3,8	5,0	4,7	0,9	1,1
- primaire uitgaven	42,3	42,8	43,9	43,5	43,0	-0,9	0,3
- ontvangsten	46,5	46,4	47,8	48,5	47,7	-0,0	1,4
- Intresten	10,3	10,7	10,5	10,2	9,2	-1,3	-1,5
- NFB	-6,6	-7,1	-6,7	-5,3	-4,5	2,2	2,6

Bij de opmaak van het nieuwe traject inzake NFB in maart 1994, stelde de Afdeling -4,3% van het BBP voor als nieuwe doelstelling 1995 voor de Gezamenlijke Overheid m.a.w. een te realiseren verbetering met 1,1% van het BBP ten opzichte van de geraamde verwezenlijkingen van 1994 (-5,4% van het BBP).

Op basis van de momenteel beschikbare gegevens zou men effectief geëvolueerd zijn van een NFB van -5,3% van het BBP in 1994 naar -4,5% van het BBP in 1995; dit is een effectieve verbetering met 0,8% van het BBP (een negatieve afwijking met 0,3% ten opzichte van de voor 1995 beoogde verbetering). Op het niveau van het primair saldo zou men geëvolueerd zijn van een effectief overschot van 5,0% van het BBP in 1994 naar een overschot van 4,7% van het BBP in 1995, wat een verslechtering is van 0,3% van het BBP.

Rekening houdend met het feit dat de globale reële groei van de Belgische economie in 1995 (+1,9%) iets lager is geweest dan de potentiële of trendmatige groei - over het algemeen geraamd tussen 2% en 2,4% - en dat bovendien het saldo voor 1995 een niveau van niet-fiscale of niet-recurrente ontvangsten omvat die bijna 0,5% van het BBP lager liggen dan in 1994 - mag men aannemen dat deze achteruitgang in wezen niet de weerspiegeling is van een verslechtering van het structureel primair begrotingssaldo (6) van het jaar 1995.

Als vergelijkingspunt kunnen we de laatste semestriële perspectieven (7) van de OESO vermelden waarin de verbetering van het globaal structureel saldo (inclusief intrestlasten) van de Belgische overheden in 1995 op 0,9% van het BBP wordt geraamd. Worden de intrestlasten niet meegerekend dan kan men stellen dat de evolutie van het Belgisch structureel (primair) saldo in 1995 "neutraal" was en bij eerste benadering zelfs licht gunstig zou geëvolueerd zijn.

6. Dit is gecorrigeerd voor de invloed van cyclische (conjuncturele) factoren, of m.a.w. de werking van "automatische stabilisatoren".

7. December 1995, nr 58, Tabellen in bijlage.

1.3. *Evoluties 1992-1995 en situering op internationaal vlak.*

De in 1995 vastgestelde evoluties moeten eveneens gezien worden in een middellange termijn-context en vergeleken worden met de evoluties die werden vastgesteld bij onze voornaamste Europese bureaus en partners.

De sinds 1992 verwezenlijkte verbetering op het gebied van de NFB van de Belgische overheden (d.i. 2,6% van het BBP) werd vooral (meer dan 80%) gerealiseerd in 1994-1995.

Volgens het secretariaat van de OESO, stelt men eveneens sinds 1992 een gecumuleerde verbetering vast ten belope van 1,4% van het BBP (in 3 jaar) wat het primair saldo betreft en dit terwijl anderzijds, de relatieve cyclische toestand van de Belgische economie (8), gemeten door middel van "de afwijking t.o.v. het BBP", in 1995 nog 3,6 punten beneden het niveau van 1992 (9) zou liggen.

*Tabel 5.
Budgettaire saldi en cyclische invloeden volgens OESO.*

(in % BBP)

	Niveau				Jaarlijkse evolutie			Gecumuleerde evolutie	
	1992	1993	1994	1995	1993	1994	1995	'93-'95	'92-'95
Financiële saldi (1)	-7,1	-6,7	-5,3	-4,4	0,4	1,4	0,9	2,3	2,7
- primaire	2,8	3,1	4,4	4,2	0,3	1,3	-0,2	1,1	1,4
Structurele saldi (°) (2)	-7,6	-5,0	-3,7	-2,8	2,6	1,3	0,9	2,2	4,8
Cyclische invloeden (3)=(1-2)	0,5	-1,7	-1,6	-1,6	-2,2	0,1	0,0	0,1	-2,1
Netto intresten	9,9	9,8	9,7	8,6	-0,1	-0,1	-1,1	-1,2	-1,3
Vershil BBP (*) (4)	0,9	-2,7	-2,6	-2,7	-3,6	0,1	-0,1	0,0	-3,6

(°) D.w.z. het (op basis van de OESO-methodologie) voor cyclische invloeden gecorrigeerde werkelijke saldo.
(*) Zie voetnoot 9.

Bron : OESO-perspectieven (december 1995).

Steeds volgens deze gegevens van de OESO zou sinds 1992 (3 jaar) het structureel saldo van de Belgische overheden cumulatief verbeterd zijn met 4,8% van het BBP, terwijl de verbetering van het effectief saldo beperkt zou zijn tot 2,7% van het BBP, waarvan 1,3% van het BBP toe te schrijven zou zijn aan de vermindering van het gewicht van de netto-intrestlasten (en dus 1,4% van het BBP verbetering van het effectief primair overschot).

-
8. Dit is de productie-afwijking gemeten door middel van het verschil tussen het effectief BBP en het potentieel BBP in procent van het potentieel BBP.
9. Dit is een negatieve afwijking geraamd op 2,7% in 1995 vergeleken met een positieve afwijking van 0,9% (van het potentieel BBP) in 1992.

Per saldo impliceert dit alles dat, sinds de invoering van het Convergentieplan, de negatieve invloed van de cyclische economische neergang op het begrotingssaldo kan geraamd worden op ongeveer 2,1% van het BBP, en dat de verbetering van het structureel primair saldo in 3 jaar tijd geraamd kan worden op 3,5% van het BBP (10) (waarvan het voornaamste deel in 1993-1994).

Een dergelijke belangrijke verbetering van het structureel saldo (gecorrigeerd voor de cyclische invloeden) plaatst België aan het hoofd van de door de OESO in aanmerking genomen landen wat de relatieve saneringsinspanning betreft die werd geleverd sinds de inwerkingtreding van het Convergentieplan.

Bovendien zou, in vergelijking met de andere Europese landen, de verbetering van de Belgische openbare financiën gedurende de laatste drie jaren bijzonder opmerkelijk zijn geweest (cfr. Tabel hierna).

*Tabel 6.
Vergelijking van de netto-financieringsbehoeften
op basis van de ramingen van de
Commissie van de Europese Gemeenschappen.*

(in % BBP)

	Niveau				Verschil	
	1992	1993	1994	1995	'93-'95	'92-'95
België	- 7.1	- 6.7	- 5.3	- 4.5	2,2	2,6
Gemiddeld Europese Unie	- 5.2	- 6.3	- 5.5	- 4.7	1,6	0,5
<i>Vershil</i>	<i>- 1,9</i>	<i>- 0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,6</i>	<i>2,1</i>
Denemarken	- 2.9	- 4.5	- 3.8	- 2.0	2,5	0,9
Ierland	- 2.4	- 2.4	- 2.1	- 2.5*	- 0,3	- 0,1
Nederland	- 3.9	- 3.2	- 3.2	- 3.1	0,1	0,8
Duitsland	- 2.8	- 3.5	- 2.6	- 3.6*	0,6	- 0,8
Frankrijk	- 4.0	- 6.1	- 6.0	- 5.0	1,1	- 1,0
Italië	- 9.5	- 9.6	- 9.0	- 7.4	2,2	2,1
Groot-brittannië	- 6.3	- 7.8	- 6.8	- 5.1	2,7	1,2
Spanje	- 4.2	- 7.5	- 6.6	- 5.9	1,6	- 1,7
Oostenrijk	- 2.1	- 4.3	- 4.4	- 5.5	- 1,2	- 3,4
Zweden	- 7.8	-13,4	-10,4	- 7.0	6,4	0,8
Luxemburg	0.8	1,8	2,2	0.4	-1,4	-0,4

Bron : Rapport annuel (février 1996) de la Commission européenne.
* Rekening houdend met de meest recente gegevens.

Volgens de gegevens afkomstig van de diensten van de Europese Commissie zou het gemiddeld Europees overheidstekort tussen 1992 en 1995 gedaald zijn met 0,4% van het BBP, terwijl de gecumuleerde verbetering in België 2,6% van het BBP zou bedragen.

Het Belgisch overheidstekort zou in 1995 dus 0,2% van het BBP beneden het Europees gemiddelde (de 15 landen) hebben gelegen zoals reeds het geval was in 1994, terwijl er in 1992 nog een negatieve afwijking was van 2,0% van het BBP. In twee à drie jaar zou de relatieve Belgische positie aldus met 2,2% van het BBP verbeterd zijn.

10. Het equivalent van meer dan 270 miljard BEF.

1.4. De determinanten op het niveau van de primaire saldi (Gezamenlijke Overheid).

Hierna vindt men op een meer gedetailleerde wijze de determinanten van de vastgestelde evoluties inzake de primaire uitgaven voor de Gezamenlijke Overheid.

*Tabel 7.
Determinanten van de evolutie van
de primaire saldi van de Gezamenlijke Overheid.*

	Niveau				Verschil		
	1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
A. Evolutie in % BBP							
<i>Totale ontvangsten</i>	46,4	47,8	48,5	47,7	1,3	-0,0	1,4
- fiscale	29,1	29,5	31,1	31,0	0,3	1,5	1,9
- parafiscale	15,4	15,8	15,2	15,1	0,5	-0,7	-0,4
- andere	1,8	2,5	2,2	1,7	0,6	-0,7	-0,0
PM fiscale en parafisc. waarvan : transf. aan EG	44,5 1,4	45,3 1,4	46,3 1,5	46,0 1,4	0,8 -0,1	0,8 0,0	1,5 -0,1
<i>Primaire uitgaven (excl. transf. aan EG)</i>	41,4	42,5	42,0	41,6	1,2	-0,9	0,2
- lopende	38,8	39,7	39,1	38,9	0,7	-0,8	0,1
- kapitaal (netto)	2,6	2,8	2,9	2,7	0,4	-0,2	0,1
<i>Primair saldo</i>	3,6	3,8	5,0	4,7	0,2	0,9	1,1
B. Elasticiteit van de ontvangsten							
	In termen van BBP-groei				Jaarlijks gemiddelde		
- fiscale	0,91	1,60	2,20	0,84	1,12	1,59	1,59
- parafiscale	1,19	1,98	0,18	0,79	1,44	0,44	0,77
- fiscale en parafiscale	1,01	1,68	1,48	0,82	1,22	1,19	1,29
C. Evolutie in constante franken							
	Jaarlijkse groeivoet (°)				'93/'91	'95/'93	'95/'92
1. <i>Totale overheidsontvangsten</i>	2,7	2,6	4,0	0,7	2,7	2,4	2,5
- waarv. fisc. en parafisc.	3,0	1,3	4,8	1,6	2,1	3,2	2,5
2. <i>Finale prim. uitgaven (excl. transf. aan EG)</i>	3,0	2,4	1,3	1,3	2,7	1,3	1,6
- excl. werkloosheid	3,0	2,3	1,4	1,4	2,7	1,4	1,7
- lopende	2,5	1,8	1,2	1,9	2,2	1,6	1,7
- kapitaal	10,3	9,2	4,6	-5,1	9,8	-0,4	2,7

(°) Meetkundig gemiddelde voor de groeivoeten van de sub-periodes.

1.4.1. MET BETREKKING TOT DE OVERHEIDSONTVANGSTEN.

De hier in aanmerking genomen totale overheidsontvangsten uitgedrukt in % van het BBP zijn in 1995, aanzienlijk gedaald, nl. van 48,5% in 1994 naar 47,7% van het BBP (een daling met 0,8% van het BBP of 1,6% in relatieve termen). Deze daling neutraliseert aldus voor bijna 40% de gevoelige stijging (ongeveer 2,1% van het BBP in 2 jaar) die geboekt werd in 1993 en 1994 (in vergelijking met 1992).

Men dient de belangrijke wijzigingen te vermelden die gelijktijdig met die globale evoluties opgetreden zijn in de structuur van de overheidsontvangsten.

Het aandeel van de fiscale en parafiscale ontvangsten zou in 1995 gedaald zijn met ongeveer 0,3% van het BBP (voorgaande Tabel 7), terwijl tegelijkertijd de niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten uitgedrukt in ESER-termen met bijna 0,5% van het BBP zouden gedaald zijn. Het aandeel van de verplichte heffingen (totaal van de fiscale en parafiscale ontvangsten, zowel lopende als kapitaal) zou in 1995 evenwel nog met 1,5% van het BBP hoger liggen dan in 1992, terwijl de andere (niet-fiscale en niet-parafiscale) ontvangsten tot beneden hun niveau van 1992 zouden zijn gedaald.

Meer specifiek stelt men in 1995 binnen de fiscale ontvangsten een gevoelige stijging vast van de directe belastingen (ongeveer 0,3% van het BBP en dit quasi integraal op het niveau van de directe belastingen ten laste van de vennootschappen), terwijl parallel ermee de ratio van de indirecte belastingen zeer sterk zou zijn gedaald in 1995 (bijna 0,5% van het BBP). De terugval van de ratio van de sociale bijdragen zou veel beperkter zijn geweest dan in 1994 (-0,1% van het BBP, tegenover -0,6% van het BBP in 1994) en zou geneutraliseerd zijn geworden door een equivalente stijging van de geaffecteerde ontvangsten (alternatieve financiering).

Deze evoluties op het vlak van de relatieve aandelen van de overheidsontvangsten impliceren per definitie dat de globale elasticiteit van de verplichte heffingen, in termen van het nominaal BBP, dit keer beneden één liggen (cfr. voorgaande Tabel 7). Deze elasticiteit (fiscale en parafiscale ontvangsten) zou aldus in 1995 globaal iets meer dan 0,8 hebben bedragen, tegenover 1,5 in 1994 en bijna 1,7 in 1993.

Globaal kan men aannemen dat de daling in 1995, van de verplichte heffingen uitgedrukt in procent van het BBP, en in het bijzonder die van de indirecte belastingen, kan verklaard worden door een relatief futloze economische groei die bovendien werd verwezenlijkt door inkomenselementen (niet-arbeidsinkomens) en vooral door finale bestedingen (uitvoer en productieve investeringen) waarvan de effecten weinig inkomstenverhogend zijn (11). De nadelige combinatie op de ontvangsten van het zuiver cyclisch effect (12) en van de "structurele" effecten zou aldus voor 0,3% van het BBP hebben gewogen op de evolutie van het globaal primair overschot.

---

11. Hetzij door een gemiddelde aanslagvoet die veel lager is dan het globale gemiddelde, hetzij door een elasticiteit kleiner dan één in termen van belastbare basis.

12. Nominale en reële groei aanzienlijk lager dan de vooruitzichten.

1.4.2. MET BETREKKING TOT DE PRIMAIRE UITGAVEN.

Op het vlak van de primaire uitgaven laten de beschikbare gegevens, globaal en voor 1995 (G.O., exclusief de aan de Europese Gemeenschappen overgedragen middelen), een nieuwe daling uitschijnen van het relatieve aandeel t.o.v. het BBP (-0,4% van het BBP); dit ligt in de lijn van de daling met 0,5% van het BBP die reeds tot uiting kwam in 1994.

Er wordt hier dus een duidelijke breuk vastgesteld met de gevoelige stijging van deze ratio tussen 1990 en 1993 (+2,3% van het BBP in 3 jaar); die stijging was deels het gevolg van het meer expansieve begrotingsbeleid in 1991 en deels het gevolg van een negatief "noemer-effect" dat een gevolg was van de recessie van 1993 (13).

Deze nieuwe daling in 1995 zou voor de helft gelocaliseerd zijn op het niveau van de lopende primaire uitgaven (geconsolideerd, alle Entiteiten samen) en voor de helft op het niveau van de kapitaaluitgaven (enkel op het niveau van Entiteit "II").

De evolutie van de primaire uitgaven in reële termen geeft ons evenwel een betere indicatie inzake de onderliggende evoluties, vermits zij grotendeels de neutralisering toelaat van de statistische invloeden van de conjuncturele cycli (noemer-effecten).

Aldus zou in 1995 de groei van de interne finale primaire uitgaven (14) in constante franken (15) 1,3% hebben bedragen; dit evolutieritme is van gelijke aard als dat van 1994 en ligt gevoelig lager dan de groei van dezelfde cijfergegevens voor 1993 (+2,4%) en dan het gemiddelde van de jaren 1991-1993 (+3,3%).

Rekening houdend met de zeer sterke vertraging van de groei van de verplichte heffingen in constante franken (+1,6% in 1995 tegenover +4,8% in 1994) zou het verschil in reële groei tussen de overheidsontvangsten en de primaire uitgaven, dat in belangrijke mate bepalend is voor het primair saldo, in negatieve zin zijn geëvolueerd in 1995, vermits het zou gedaald zijn van +3,5% in 1994 naar slechts +0,3% in 1995 (van 2,7% in 1994 naar -0,6% wanneer men de niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten in rekening brengt).

1.5. De evoluties met betrekking tot de intrestlasten en de schuldratio.

Na de gevoelige stijging van de intrestlasten in 1992 (+0,4% van het BBP) en de in 1993-1994 ingezette daling ervan (-0,5% van het BBP in 2 jaar), versnelde deze daling zoals voorzien in 1995; die daling wordt geraamd op 1% van het BBP op één jaar tijd.

-
13. Wanneer de groei van het BBP in volume beduidend lager is dan zijn gemiddelde trend (ongeveer 2% gemiddeld over de periode 1980-1992), leidt dit automatisch tot een statistische stijging van de ratio van de primaire uitgaven (noemer-effect).
  14. Exclusief geaffecteerde ontvangsten en transfers naar de Europese Gemeenschappen (EG).
  15. Gedeflateerd met het indexcijfer van de consumptieprijzen, waarmee in principe een overwegend deel van de primaire uitgaven wordt geïndexeerd (salarissen, sociale toelagen, subsidies aan verenigingen), zij het met een zekere vertraging in de tijd.

Het aandeel van de (geconsolideerde) intrestlasten voor de Belgische Gezamenlijke Overheid zou aldus teruggebracht zijn tot 9,2% van het BBP.

Deze versnelde daling kan verklaard worden door het impact van de zeer omvangrijke herfinanciering van de geconsolideerde schuld in Belgische franken (bijna 50% van het uitstaand bedrag) die, uitgevoerd in de periode gaande van de lente 1993 tot 1995, voordeel heeft getrokken uit een context van betekenisvolle daling van de intrestvoeten. Die herfinanciering heeft het mogelijk gemaakt de gemiddelde intrestvoet op dat deel van de schuld met bijna 200 basispunten te verlagen. Hieruit volgde een substantiële vermindering van de financiële lasten, zowel in procent van het BBP als in absolute waarde.

Men mag aldus aannemen dat de daling van de nominale impliciete rentevoet van de geconsolideerde bruto schuld sterk versneld is in 1995; deze rentevoet zou van gemiddeld 8,6% in 1992, en 7,7% in 1994 gedaald zijn tot 7% in 1995.

De geconsolideerde bruto schuldratio (Maastricht-definitie) zou, haar in 1994 aangevatte daling niet alleen hebben verdergezet maar zelfs ietwat versneld hebben in 1995; de daling zou toen 2,2% van het BBP hebben bedragen (na een daling tegenover een piekniveau van 137,9% van het BBP in 1993 met 2% van het BBP in 1994).

Deze daling van de geconsolideerde bruto schuldratio zou ongetwijfeld nog groter zijn geweest indien de zwakke nominale groei van het BBP dit in 1995 (16) niet had vertraagd. De daling van de impliciete rentevoet van de schuld (-0,7% in 1995) heeft aldus een voorlopige stijging (verslechtering) in 1995 van het differentieel (i-g) tussen deze impliciete rentevoet "i" en de nominale groei "g" van het BBP niet kunnen vermijden.

2. De evoluties per grote Entiteiten.

2.1. Vergelijkende analyse van de saldi van de twee grote Entiteiten.

In termen van budgettaire saldi (ESER-definities) dient te worden aangestipt dat voor wat Entiteit "I" betreft de effectieve realisaties in 1994 (Nationale Rekeningen 1994) uiteindelijk, in gunstige zin, zijn afgeweken van de initiële ramingen van maart 1995 (een "winst" van bijna 0,3% van het BBP, waarvan 0,1% van het BBP voor de Sociale Zekerheid).

Op het niveau van Entiteit "II" en dan in het bijzonder in vergelijking met de oorspronkelijke ramingen op het niveau van de Gemeenschappen en Gewesten daarentegen werd het geconsolideerde tekort voor 1994 naar boven toe herzien (-0,8% van het BBP in plaats van -0,7% van het BBP).

---

16. Een nominale groei beperkt tot +3,9%, wat bijna 1% minder is dan in 1994 en een ongunstige afwijking van 1,4% ten opzichte van het cijfer dat aanvankelijk aanvaard werd bij de opmaak van de begroting 1995.

Dit houdt in hoofdzaak verband met de wijzigingen in de boekhoudkundige verwerking in het ESER-systeem van de verrichtingen tussen de Gewesten en het ALESH.

De hierna volgende tabel 8 geeft op een zuiver beschrijvende wijze de waargenomen budgettaire evoluties weer op het niveau van de grote Entiteiten en van hun voornaamste sub-sectoren.

Op het niveau van de NFB stelt men vast dat de gevoelige globale verbetering die voor 1995 wordt geboekt (0,8% van het BBP) zich voor ongeveer de helft situeert op het niveau van Entiteit "I" (een vermindering van het tekort met bijna 0,4% van het BBP) en voor de helft op het niveau van Entiteit "II" (een gunstige afwijking van 0,4% van het BBP).

Men stelt vast dat, sinds de inwerkingtreding van het Convergentieplan, het tekort van Entiteit "I" met 2,1% van het BBP zou zijn gedaald (waarvan 0,5% van het BBP ten gevolge van een verbetering van het primair saldo en 1,6% van het BBP ingevolge het dalend aandeel van de intrestlasten), terwijl het tekort van Entiteit "II" in ESER-termen met 0,5% van het BBP zou zijn gedaald, niettegenstaande een stijging met 0,2% van het aandeel van de intrestlasten.

Tabel 8.
Realisaties per grote entiteit en per sub-sector.

(in % BBP)

	Niveau					Verschil	
	1991	1992	1993	1994	1995	'93-'95	'92-'95
<i>Entiteit I</i>							
- Primair saldo	3,7	3,7	3,9	4,9	4,2	0,3	0,5
- Intresten	9,6	9,9	9,7	9,3	8,3	-1,4	-1,6
- NFB	-5,9	-6,2	-5,8	-4,4	-4,1	1,7	2,1
<i>* Federale Overheid</i>							
- Primair saldo	4,1	4,1	4,4	5,0	4,3	-0,0	0,2
- Intresten	9,7	10,1	9,9	9,5	8,4	-1,4	-1,6
- NFB	-5,6	-5,9	-5,5	-4,5	-4,1	1,4	1,8
<i>* Sociale Zekerheid</i>							
- NFB	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	0,0	0,3	0,3
<i>Entiteit II</i>							
- Primair saldo	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,5	0,6	0,6
- Intresten	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,1	0,2
- NFB	-0,8	-0,9	-0,9	-0,8	-0,4	0,5	0,5
<i>* Gemeenschappen en Gewesten</i>							
- Primair saldo	-0,8	-0,8	-0,5	-0,4	-0,3	0,1	0,4
- Intresten	0,1	0,2	0,2	0,4	0,4	0,2	0,2
- NFB	-0,9	-1,0	-0,7	-0,8	-0,8	-0,1	0,2
<i>* Lokale Overheden</i>							
- Primair saldo	0,7	0,7	0,4	0,5	0,9	0,5	0,2
- Intresten	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	-0,1	-0,1
- NFB	0,1	0,1	-0,2	-0,0	0,4	0,5	0,3

Op het niveau van Entiteit "II" stelt men anderzijds in 1995 een spectaculaire verbetering vast van het primair saldo (+0,4% van het BBP), die echter integraal gelocaliseerd is op het niveau van de Lokale Overheden.

Sinds 1991-1992 neigt het primair saldo van de G&G globaal genomen evenwel naar een trendmatige verbetering (een gecumuleerde "winst" van 0,5% van het BBP in 4 jaar).

2.2. De determinanten van de primaire saldi.

Inzake de middelen bleven de ontvangsten "Bijzondere Financieringswet", die de harde en stabiele kern vormen van de financiering van de G&G, hun stijging verderzetten gedurende de laatste twee jaren en dit met jaarlijks 0,1% van het BBP (zij stegen van 9,0% van het BBP in 1991 tot 9,5% van het BBP in 1995). Anderzijds zou het aandeel van de andere transfers van de Federale Overheid ten behoeve van Entiteit "II" (trekkingsrechten toegewezen aan de Gewesten, enz...) globaal genomen in 1995 stabiel zijn gebleven (op 0,8% van het BBP).

Het aandeel van de totale middelen van Entiteit "II" is in zijn geheel genomen in 1995 opnieuw gevoelig gestegen (+0,4% van het BBP).

Sinds 1992 bedraagt deze toename +1,4% van het BBP; dit is een relatieve stijging met meer dan 10%; dit gebeurde voor 0,6% van het BBP in drie jaar onder invloed van een groei van de middelen die van federale oorsprong waren (BFW en andere) en voor 0,8% van het BBP onder invloed van de zeer snelle groei van de eigen middelen (+0,4% van het BBP fiscale ontvangsten, +0,4% van het BBP niet-fiscale ontvangsten).

Tabel 9.
Overheidsrekening per grote Entiteit -
Bepalende factoren van de primaire saldi.

(in % BBP)

	Niveau				Verschil		
	1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
A. Entiteit I							
- Totale ontvangsten	34,1	34,8	35,3	34,2	0,6	-0,6	0,1
- fiscale	17,2	17,3	18,6	18,0	-0,1	0,7	0,8
- parafiscale	15,9	16,2	15,6	15,5	0,5	-0,7	-0,4
- andere	1,0	1,3	1,1	0,7	0,2	-0,6	-0,3
- Primaire uitgaven	30,4	30,9	30,5	30,0	0,4	-0,9	-0,4
- finale excl. transf. aan EG	28,2	28,6	28,1	27,8	0,4	-0,9	-0,4
+ Federale Overheid	8,2	8,2	8,0	7,9	-0,3	-0,3	-0,3
+ Sociale Zekerheid	20,0	20,4	20,0	19,9	0,7	-0,6	-0,2
- Primair saldo	3,7	3,9	4,9	4,2	0,2	0,3	0,5
B. Entiteit II							
- Totale ontvangsten	13,6	14,3	14,6	15,0	0,8	0,6	1,3
- Bijzond. financieringswet (*)	8,9	9,2	9,4	9,5	0,3	0,3	0,6
- andere	4,7	5,1	5,2	5,4	0,5	0,3	0,7
+ fiscale en parafiscale	2,5	2,5	2,7	2,9	0,1	0,4	0,4
- Finale primaire uitgaven	13,7	14,4	14,5	14,4	0,8	0,0	0,7
+ Gemeenschappen en Gewesten	7,6	7,9	8,6	8,5	0,2	0,6	0,9
+ Lokale Overheden	6,0	6,5	6,0	5,9	0,5	-0,6	-0,2
- Primair saldo	-0,1	-0,1	0,1	0,5	0,0	0,6	0,6

(*) Alleen de overgedragen Personenbelasting en BTW.

De middelen van Entiteit "I" daarentegen hebben in 1995 een gevoelige neerwaarts gerichte ombuiging gekend, dit na hun sterke stijging gedurende de twee voorafgaande jaren. De globale daling bereikt in 1995 bijna 1,1% van het BBP, waardoor de in 1993-1994 bereikte groei (+1,2% van het BBP in 2 jaar) bijna integraal werd geneutraliseerd.

Deze relatieve stabilisatie van de ratio van de totale ontvangsten van Entiteit "I" over een periode van 3 à 4 jaar, verbergt evenwel intern uiteenlopende evoluties : een vrij gevoelige verhoging van de fiscale ontvangsten (+0,7% van het BBP) compenseert de terugval van de sociale bijdragen (-0,3% van het BBP) en van de niet-fiscale ontvangsten (-0,4% van het BBP).

Indien men redeneert in termen van geconsolideerde finale primaire uitgaven (exclusief transfers aan de EG) per Entiteit, dan vloeit de daling met 0,4% van het BBP opgetekend in 1995 op het niveau van de gezamenlijke Belgische overheden (17) in feite voort uit een dubbele daling : één met 0,3% van het BBP op het niveau van Entiteit "I" en één met 0,1% van het BBP op het niveau van Entiteit "II" (dit zijn dalingen die ongeveer proportioneel zijn met het gewicht van de twee Entiteiten binnen het totaal van deze uitgaven).

Sinds het in werking treden van het Convergenceplan (1992) stelt men evenwel in 3 jaar tijd een globale stijging vast met 0,3% van het BBP van deze totale finale primaire uitgaven (GO); dit is het resultaat van een daling met 0,4% van het BBP (1,4% in relatieve termen) van de ratio van Entiteit "I", die meer dan geneutraliseerd werd door een gecumuleerde stijging met 0,7% van het BBP (+5,1% in relatieve termen) van de ratio van de primaire uitgaven van Entiteit "II".

Deze cijfers dienen evenwel met de nodige voorzichtigheid en terughoudendheid te worden geïnterpreteerd. Vooral op het niveau van Entiteit "II" daar heeft de progressieve integratie in de nationale boekhouding, van een aantal verrichtingen die oorspronkelijk buiten begroting bleven, tot gevolg dat het weerhouden statistisch veld in de loop van de laatste jaren is verruimd en progressief is verdiept; dat kan bijdragen tot een "statistische" stijging of groei van de primaire uitgaven van de betrokken Entiteit.

Bovendien moet men er rekening mee houden dat de wettelijke bevoegdheden van de G&G werden verruimd in het kader van de zogenaamde Sint-Michielsakkoorden (1993) en dat dit element alleen al voldoende kan geweest zijn om een zekere statistische groei of progressie van de uitgaven en ontvangsten met zich mee te brengen. De statistische vergelijkingen gebeuren dus niet onder *volledig* "gelijkblijvende bevoegdheden", noch in een "ongewijzigd statistisch veld". Dit geldt eveneens voor de vergelijkingen die volgen.

2.3. Vergelijking van de evoluties op het vlak van de primaire uitgaven in reële termen.

Bij het vergelijken van het reële groeiritme van de geconsolideerde finale primaire uitgaven van de Entiteiten en rekening houdend met de hierboven vermelde reserves, stelt men sinds de inwerkingtreding van het Convergenceplan, dezelfde uiteenlopende evoluties vast (cfr. Tabel 10. hierna); deze dispariteiten nemen evenwel sterk af in 1995.

Over de periode 1993-1995 (3 jaar) zou het jaarlijks gemiddeld groeiritme van deze uitgaven +1% bedragen voor Entiteit "I" tegenover + 3,2% voor Entiteit "II", (gewogen gemiddelde voor de gezamenlijke Belgische overheden : +1,6%).

In 1995 zou de stijging van deze uitgaven in reële termen op het niveau van Entiteit "I", na respectievelijk 1,2% en 0,5% te hebben bedragen in 1993 en 1994 evenwel opnieuw gestegen zijn tot 1,2%, terwijl daarentegen op het niveau van Entiteit "II" die stijging afgenomen zou zijn van +4,8% in 1993, en +3,3% in 1994, tot +1,7% in 1995.

---

17. Deze primaire uitgaven worden hier beschouwd exclusief de totale ontvangsten geaffecteerd aan de financiering van de Europese instellingen (indirecte belastingen en BNP-bijdrage).

De afwijking tussen deze twee Entiteiten die +3,6% bedroeg in 1993 en +2,8% in 1994, zou aldus herleid zijn tot ongeveer +0,5% in 1995.

Globaal genomen kan men in dit stadium wel stellen dat er een blijvend goede beheersing is van de reële groei van de primaire uitgaven; de geringe versnelling die op het niveau van Entiteit "I" in 1995 wordt genoteerd, wordt op het vlak van Entiteit "II" geneutraliseerd door een duidelijk merkbare vertraging van die uitgaven.

Tabel 10.
Overheidsrekening per grote Entiteit -
Evolutie van de primaire uitgaven in constante franken.

	% -variatie in reële termen t.o.v. vorig jaar				Jaarlijks gemiddelde (in % BBP)		
	1992	1993	1994	1995	93/'91	'95/'93	'95/'92
A. Finale primaire uitgaven (incl. transf. aan EG)	2,8	2,3	1,6	1,2	2,5	1,4	1,7
B. Finale primaire uitgaven (excl. transf. aan EG)	3,0	2,4	1,3	1,4	2,7	1,3	1,7
- Entiteit I	2,8	1,2	0,5	1,2	2,0	0,8	1,0
+ excl. werkloosheid	2,7	1,0	0,6	1,4	1,9	1,0	1,0
- Entiteit II	3,5	4,8	3,3	1,7	4,1	2,5	3,2

De gemiddelde groei van de geconsolideerde primaire openbare uitgaven (exclusief transfers aan de EG) op het niveau van de gezamenlijke Belgische overheden (1,3%) (18), uitgedrukt in reële termen en gespreid over de laatste twee jaren is de resultante van het gewogen gemiddelde van enerzijds een significant lager dan gemiddeld groeicijfer voor Entiteit "II" (0,8%) en anderzijds een significant hoger dan gemiddeld groeicijfer voor Entiteit "II" (2,5% op niet gecorrigeerde basis).

3. Interne evoluties met betrekking tot de grote Entiteiten.

3.1. De interne evoluties met betrekking tot Entiteit "I".

Binnen Entiteit "I", zelfs indien dit een gedeelte van de invloed van de interne Entiteit-transfers verbergt, stelt men vast dat de globale verbetering die geregistreerd wordt in 1995 op het vlak van de NFB (0,4% van het BBP) zich integraal situeert op het niveau van de Federale Overheid (de Sociale Zekerheid in ESER-termen zou globaal genomen in evenwicht zijn gebleven).

In termen van primaire saldi situeert de verslechtering met 0,7% van het BBP op het niveau van Entiteit "I" zich eveneens volledig op het niveau van de Federale Overheid; deze achteruitgang werd evenwel meer dan volledig gecompenseerd door de sterke vermindering van de interestlasten (-1,1% van het BBP).

18. Een cijfer dat gevoelig lager ligt dan de geraamde trendmatige reële groei van de economie en minder dan de helft belooft van het cijfer voor de jaren 1992-1993.

3.1.1. EVOLUTIES OP HET NIVEAU VAN DE FEDERALE OVERHEID.

Na een gecumuleerde verbetering met 0,9% voor de jaren 1993 en 1994 werd er in 1995 een verslechtering vastgesteld van het primaire saldo van de Federale Overheid met 0,7% van het BBP. Deze verslechtering doet zich volledig voor bij de ontvangsten (-1,0% van het BBP). De ratio van de totale primaire uitgaven daalt intussen met 0,4% van het BBP (-2,9% in relatieve termen).

Tabel 11.
Realisaties met betrekking tot de Federale Overheid.

		Niveau					Verschil		
		1991	1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
I. in % BBP									
Ontvangsten voor transf. BFW (*)	(0)	27,8	27,5	28,1	28,5	27,5	0,3	0,6	0,0
Eigen ontvangsten (excl. transf. BFW)	(1)	18,6	18,3	18,6	18,8	17,7	-0,0	-0,9	-0,6
- Excl. transfers naar andere binnenl. overheden	(2)	12,6	12,3	12,6	13,0	12,2	-0,0	-0,4	-0,1
Totale primaire uitgaven	(3)	14,4	14,1	14,2	13,8	13,4	-0,3	-0,8	-0,8
* Excl. transf. naar EG	(4)	12,9	12,7	12,8	12,2	11,9	-0,2	-0,8	-0,8
- Transfers naar andere overheden (inclusief naar EG)	(5)	6,0	6,0	6,0	5,7	5,5	-0,0	-0,5	-0,5
- Finale excl. transf.	(6)=(3-5)	8,5	8,2	8,2	8,0	7,9	-0,3	-0,3	-0,3
Primair saldo	(7)=(1-3)	4,1	4,1	4,4	5,0	4,3	-0,2	-0,0	0,2
- Finaal	(8)=(1-6)	10,1	10,1	10,4	10,7	9,8	-0,3	-0,5	-0,3
Intrestlasten	(9)	9,7	10,1	9,9	9,5	8,4	-0,2	-1,4	-1,6
Totale uitgaven	(10)=(3+9)	24,2	24,2	24,1	23,2	21,8	-0,1	-2,2	-2,4
Financieringsbehoeften	(11)=(7-9)	-5,6	-5,9	-5,5	-4,5	-4,1	0,1	1,4	1,8
II. %-variatie in constante franken									
		1991	1992	1993	1994	1995	Jaarlijks gemiddelde		
							'93/'91	'95/'93	'95/'92
Ontvangsten voor transf. BFW	(0)	-0,7	1,5	1,5	5,5	-1,1	2,1	1,5	1,9
Eigen ontvangsten (excl. transf. BFW)	(1)	-1,6	1,3	1,3	3,5	-3,3	0,0	1,3	0,4
Totale primaire uitgaven	(3)	-0,5	0,8	0,0	-0,6	-0,5	0,5	0,4	-0,3
* Excl. transf. naar EG	(4)	-2,2	1,3	-0,1	-1,8	-0,1	-1,0	0,6	-0,7
- Transfers naar andere overheden (inclusief naar EG)	(5)	1,2	3,2	-0,3	-1,9	-1,9	1,9	1,5	-1,4
- Finale excl. transf.	(6)=(3-5)	-1,6	-1,0	0,2	0,3	0,6	0,5	-0,4	0,4
Intrestlasten	(9)	-1,9	6,6	-2,3	-1,8	-8,7	-5,3	2,1	-4,3
Totale uitgaven	(10)	-1,0	3,1	-0,9	-1,1	-3,8	-2,5	1,1	-2,0

(*) Bijzondere financieringswet, alleen de toegewezen Personenbelasting en BTW.

Op het gebied van de fiscale ontvangsten van de Federale Overheid is er een duidelijk uitgesproken daling inzake de indirecte belastingen (-0,6% van het BBP op één jaar); hierbij moet er rekening mee gehouden worden dat er een gevoelige toename was van de geaffecteerde indirecte belastingen (vooral inzake de alternatieve financiering van de Sociale Zekerheid die toenam met 0,3% van het BBP), binnen een totaal bedrag dat in procent van het BBP daalde.

Binnen de primaire uitgaven van de Federale Overheid, treden er tegengestelde evoluties op. De reële groei van die primaire uitgaven exclusief de aan de financiering van de EG toegewezen middelen was in 1995 bv. quasi nihil (of zelfs licht negatief) na in 1994 gedaald te zijn met 1,8%.

Zo gezien is de in de vorige regeringsverklaring ingeschreven en door het Convergenceplan bevestigde norm van nulgroei in volume van de primaire uitgaven, sinds 1992 gemiddeld, blijkbaar volledig nageleefd.

Beschouwt men echter de finale uitgaven van de Federale Overheid (excl. naar andere overheidsniveaus overgedragen ontvangsten), dan merkt men een progressieve versnelling; die echter wordt verborgen door een daling, in reële termen van de naar andere overheidsniveaus overgedragen middelen.

Aldus zou de groei in reële termen van deze finale primaire uitgaven van de Federale Overheid gestegen zijn van -1,0% in 1992, tot +0,2% in 1993-1994, en +0,6% in 1995. De gemiddelde jaarlijkse groei bleef sinds de inwerkingtreding van het Convergenceplan evenwel zeer beperkt (+0,4%) en merkelijk beneden de gemiddelde jaarlijkse groei van de reële uitgaven van de Sociale Zekerheid (+1,2% in 1993-1995) en beneden die van Entiteit "II" (+3,2%).

3.1.2. EVOLUTIES OP HET NIVEAU VAN DE SOCIALE ZEKERHEID.

Op het vlak van de Sociale Zekerheid is de relatieve stabiliteit op het vlak van het geboekte evenwicht in termen van NFB (ESER-stelsel) in 1995, na een gevoelige verbetering (0,3% van het BBP) in 1994, het resultaat van een parallelle daling van de ratio van de geconsolideerde ontvangsten van het stelsel (essentieel als gevolg van de nominale bevroering van de algemene toelagen gestort door de Federale Overheid) en van de ratio van de totale uitgaven (-0,2% van het BBP).

Tabel 12.
Realisaties met betrekking tot de Sociale Zekerheid.

		Niveau					Verschil		
		1991	1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
I. In % van het BBP									
<i>Totale ontvangsten</i> (*)	(1)	19,5	19,8	20,1	20,1	19,9	0,7	-0,3	0,1
- transf. van Federale Overheid	(2)	3,6	3,7	3,7	3,4	3,2	0,1	-0,5	-0,5
- eigen ontvangsten	(3)	15,9	16,0	16,5	16,7	16,7	0,6	0,2	0,6
- bijdragen	(4)	15,3	15,4	15,8	15,2	15,1	0,5	-0,7	-0,4
- door de Federale Overheid toegewezen ontvangsten	(5)	0,1	0,1	0,2	1,2	1,3	0,1	1,1	1,1
- andere (*)	(6)	0,5	0,4	0,5	0,4	0,3	0,0	-0,1	-0,1
<i>Uitgaven</i>	(7)	19,7	20,0	20,4	20,0	19,9	0,7	-0,6	-0,2
- excl. werkloosheid	(8)	16,8	17,1	17,4	17,1	17,0	0,6	-0,4	-0,1
<i>Financieringsbehoeften</i>	(9)	-0,3	-0,3	-0,3	0,0	0,0	-0,0	0,3	0,3
- Finale	(10)	-3,9	-4,0	-4,0	-3,3	-3,2	-0,1	0,8	0,8
II. %-variatie in constante franken									
		1991	1992	1993	1994	1995	Jaarlijks gemiddelde		
							'93/'91	'95/'93	'95/'92
<i>Totale ontvangsten</i>	(1)	1,4	4,4	1,6	2,1	1,3	3,0	1,7	1,7
- transf. van Federale Overheid	(2)	-6,9	6,5	-1,9	-6,8	-1,7	2,2	-4,3	-3,5
- eigen ontvangsten	(3)	3,5	3,9	2,5	4,2	1,9	3,2	3,0	2,8
waarvan :									
- bijdragen	(4)	5,0	3,9	2,0	-1,5	1,5	2,9	0,0	0,7
<i>Uitgaven</i>	(5)	5,5	4,4	1,6	0,5	1,5	3,0	1,0	1,2
- excl. werkloosheid	(6)	5,1	4,6	1,4	0,7	1,8	3,0	1,3	1,3

(*) Inbegrepen de rente-inkomsten.

Men neemt een zekere versnelling waar van het reële groeitempo van de sociale uitgaven +1,4% in 1995, te vergelijken met de opmerkelijke lage groei van slechts +0,5% in 1994, maar die versnelling beantwoordt aan de verwachtingen en ligt in de lijn van de algemene normen die zijn vastgelegd.

Zelfs abstractie makend van de meest cyclus-gevoelige component van de uitgaven (de werkloosheidsuitgaven) blijft de vertraging aanzienlijk (gemiddeld 1,3% in 1994-1995, vergeleken met gemiddeld +4,8% in 1991-1992).

Op het vlak van de ontvangsten anderzijds, noteert men in 1995 de consolidatie van de in 1994 ingezette belangrijke ombuiging in de structuur van de financiering van het stelsel (consolidatie van de alternatieve financiering parallel met de voortzetting van de relatieve afbouw van de directe tussenkomst van de Federale Overheid en met de selectieve vermindering van de sociale lasten).

Men neemt inderdaad, gelijktijdig, een voortzetting waar van de daling van de "traditionele" transfers vanwege de Federale Overheid (-0,2% van het BBP, na een gelijkaardige relatieve daling in 1994) en, een nieuwe daling (de tweede in zes jaar maar beperkter dan in 1994) van het aandeel van de sociale bijdragen (-0,7% van het BBP in 2 jaar, na een stijging met 1% van het BBP tussen 1989 en 1993).

In constante prijzen blijft de gemiddelde groei van de totale ontvangsten van de sociale stelsels evenwel relatief beperkt in 1995 (+1,3%), zoals dit trouwens over het algemeen het geval was sinds 1992 (jaarlijks gemiddeld +1,7% tussen 1992 en 1995).

Sinds de inwerkingtreding van het Convergenceplan en van het Globaal Plan compenseert de gevoelige stijging in reële termen (gemiddeld +6,5%) van de globale ontvangsten (directe toelagen plus geaffecteerde ontvangsten) afkomstig van de Federale Overheid maar in zeer geringe mate de zwakke gemiddelde stijging (jaarlijks gemiddeld +0,4% in constante franken) van de "eigen" middelen van het stelsel (bijdragen en andere niet-fiscale en niet-parafiscale ontvangsten).

3.2. De interne evoluties met betrekking tot de Entiteit "II".

3.2.1. GLOBALE BEOORDELING.

Formeel gezien ligt het in 1995 bereikte niveau van de door Entiteit "II" gerealiseerde tekorten (NFB van -0,4% van het BBP) beneden de doelstelling van het in de lente van 1993 gereactualiseerde Convergenceplan. Dit tekort zou in 1995 inderdaad 0,4% van het BBP bedragen hebben, in vergelijking met de doelstelling van 0,7% van het BBP inzake NFB zoals die in maart 1994 door de Afdeling werd voorgesteld.

Maar men moet ook aanstippen dat dit duidelijk succes (een positieve afwijking met 0,3% van het BBP ten opzichte van het vastgelegde objectief) integraal toe te schrijven is aan een nieuwe gevoelige stijging van de eigen ontvangsten van de LO in 1995 (+0,3% van het BBP), als gevolg van een nieuwe versnelling van de inkomingen m.b.t. de lokale belastingen.

Buiten deze niet-recurrente technische en boekhoudkundige aanpassingen, en rekening houdend met de recurrente en "structurele" ontvangsten van de LO ten bedragen van 3,0% van het BBP in 1994-1995, kan men de "gecorrigeerde" NFB van Entiteit "II" in 1995 ramen op 0,7% van het BBP.

Dit "gecorrigeerde" resultaat is grosso modo in overeenstemming met de vooropgezette doelstelling.

Het verbergt evenwel een overschrijding in ESER-termen met 0,1% van het BBP op het niveau van de in hun geheel beschouwde G&G, terwijl daarentegen het "gecorrigeerde" (exclusief niet-recurrente ontvangsten ten belope van 0,3% van het BBP) saldo van de LO het tot doelgestelde globaal begrotingsevenwicht positief zou hebben overschreden met 0,1% van het BBP.

Nog steeds in het licht van de waargenomen evoluties exclusief correcties voor "niet-recurrente ontvangsten van de LO" kan men sinds 1992 een zekere tendens waarnemen die wijst op een langzame verbetering van de primaire saldi van deze Entiteit (+0,3% van het BBP in 3 jaar) en dit niettegenstaande de gevoelige stijging van de primaire uitgaven in termen van het BBP (een stijging met 0,7% van het BBP sinds 1992, die ongetwijfeld voor een klein deel - minder dan 0,1% van het BBP - kan verklaard worden door de recente uitbreiding van de bevoegdheden).

Statistisch gezien neemt men sinds twee jaar (en meer in het bijzonder in 1995) een gunstige evolutie waar inzake de financiële toestand van Entiteit "II", met het behoud van een relatief sterke groei van haar totale reële ontvangsten, terwijl tegelijkertijd de groei van de geconsolideerde primaire uitgaven van de Entiteit gevoelig vertraagt.

De afwijking tussen deze twee variabelen, die de evolutie bepaalt van de primaire saldi van de Entiteit en die quasi nihil was in 1992-1993, zou aldus op niet-gecorrigeerde basis (voor niet-recurrente ontvangsten) +2,1% gemiddeld bedragen hebben in 1994-1995 en minstens +1% op gecorrigeerde basis (exclusief niet-recurrente ontvangsten).

3.2.2. DE EVOLUTIES OP HET NIVEAU VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN.

Binnen Entiteit "II" noteert men in 1995 een nieuwe stijging van het aandeel van de ontvangsten van de G&G in het BBP; zij zou niet hoger liggen dan +0,1% van het BBP, tegenover een stabilisering in 1994 en een zeer sterke stijging met +0,6% van het BBP in 1993 (19).

---

19. Deels onder invloed van de herfinanciering in het kader van de Sint-Michielsakkoorden, deels onder invloed van de ont koppeling van de evolutie van de BFW-ontvangsten ten opzichte van de cyclische evoluties die op een negatieve wijze de evolutie van de globale fiscale ontvangsten aantasten, deels onder invloed van de effecten van een inhaalbeweging op het vlak van in 1992 niet geïnde (niet-fiscale) eigen ontvangsten.

Tabel 13.
Realisaties met betrekking tot de
Gemeenschappen en Gewesten.

		Niveau				Verschil		
		1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
I. in % BBP								
<i>Totale ontvangsten</i>	(1)=(2+4)	10,3	11,2	11,2	11,3	0,9	0,1	1,0
- Eigen ontvangsten	(2)	9,9	10,7	10,7	10,8	0,8	0,2	0,9
waarvan :								
Bijzondere financieringswet (°)	(3)	8,9	9,3	9,4	9,5	0,3	0,3	0,6
- Andere transf. van Federale Overheid (*)	(4)	0,4	0,5	0,5	0,5	0,1	-0,0	0,0
<i>Primaire uitgaven</i>	(5)	11,1	11,6	11,6	11,7	0,6	0,0	0,6
- Finale	(6)=(5-7)	8,1	8,5	8,6	8,5	0,4	0,0	0,4
- Transfers naar Lokale Overheden	(7)	3,0	3,1	3,1	3,1	0,2	0,0	0,2
<i>Primair saldo</i>	(8)=(1-5)	-0,8	-0,5	-0,4	-0,3	0,3	0,1	0,4
- Excl. netto interne transfers	(9)=(2-6)	1,8	2,2	2,2	2,3	0,4	0,1	0,5
<i>Intrestlasten</i>	(10)	0,2	0,2	0,4	0,4	0,1	0,2	0,2
Totale uitgaven	(11)=(5+10)	11,3	11,9	12,0	12,1	0,7	0,2	0,8
<i>Netto financieringsbehoeften</i>	(12)=(1-11)	-1,0	-0,7	-0,8	-0,8	0,2	-0,1	0,2
II. %-variatie in constante franken jaarlijks								
		1992	1993	1994	1995	Jaarlijks gemiddelde		
						'93/'91	'95/'93	'95-'92
<i>Totale ontvangsten</i>	(1)	3,5	7,8	2,7	3,4	5,6	3,1	4,6
waarvan								
Bijz. financieringswet + transfers	(3+4)	3,1	3,5	4,3	3,4	3,3	2,1	3,7
<i>Primaire uitgaven</i>	(5)	3,4	4,4	2,6	2,6	3,9	2,6	3,2
- Finale	(6)	3,6	4,3	3,0	2,2	4,0	2,6	3,2
- Transfers Lokale Overheden	(7)	3,0	4,6	1,2	3,8	3,8	2,5	3,2
Totale uitgaven	(11)	4,1	4,7	3,7	2,9	4,4	3,3	3,8

(°) Alleen overgedragen Personenbelasting en BTW

(*) Voornamelijk de irekkingsrechten van de Gewesten m.b.t. de opslorping van de werkloosheid.

De komende stabiliteit van de ratio van de primaire uitgaven van de G&G op een niveau van 11,6% van het BBP in 1995 verbergt een dubbele beweging : enerzijds een vertraagde groei van de finale primaire uitgaven (het groeiritme in reële termen vertraagde van +4,3% in 1993, tot +3% in 1994 en tot +2,2% in 1995) en anderzijds, een versnelling van de reële groei van de totale aan de Lokale Overheden overgedragen middelen (lopende plus kapitaal) (van +1,2% in 1994 tot +3,8% in 1995).

De toename van het aandeel van de intrestlasten van de G&G (bijna +0,4% van het BBP sinds 1991) tegen een ritme dat nauwelijks lager ligt dan de gemiddelde verbetering van het primair saldo laat over de periode 1991-1995 per saldo slechts een beperkte verbetering toe van de netto-financieringsbehoeften van het geheel van de G&G (-0,1% van het BBP).

Deze besluiten gelden eveneens voor de laatste drie jaren (1993-1995); een winst van 0,4% van het BBP op het vlak van het primair saldo werd voor de helft geneutraliseerd door de sterke groei van het aandeel van de intrestlasten.

Uit de beschikbare gegevens kunnen we afleiden dat het groeiritme van de primaire uitgaven van de G&G in hun geheel in 1995 gestabiliseerd is; dat wordt evenwel meer dan volledig verklaard door de gevoelige vertraging van de groei van de finale primaire uitgaven (exclusief transfers aan de LO).

3.2.3. DE EVOLUTIES OP HET NIVEAU VAN DE LOKALE OVERHEDEN.

Op het niveau van de Lokale Overheden neemt men in 1995 een nieuwe gevoelige groei waar van hun middelen (+0,3% van het BBP), dit na een iets beperker groei in 1994 (+0,2% van het BBP). Deze groei is vooral het gevolg van een inhaalbeweging in 1994 en in 1995 inzake de eigen middelen, na een tijdelijke daling in 1993 (vertraging in de inkohieringen).

Inzake de primaire uitgaven stelt men in 1995 een breuk vast in de evolutie; ze verminderden inderdaad (-0,1% van het BBP) na in 1993 en 1994 te zijn gestegen met resp. +0,3% van het BBP en +0,1% van het BBP.

Tabel 14.
Realisaties met betrekking tot de Lokale Overheden.

		Niveau					Verschil		
		1991	1992	1993	1994	1995	'91-'93	'93-'95	'92-'95
I. in % BBP									
<i>Totale ontvangsten</i>	(1)	6,2	6,2	6,3	6,5	6,8	0,1	0,5	0,5
- Eigen	(2)	2,8	2,9	2,8	3,0	3,3	-0,1	0,5	0,4
- Andere	(3=1-2)	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5	0,1	-0,0	0,1
<i>Primaire uitgaven</i>	(4)	5,5	5,6	5,9	6,0	5,9	0,3	-0,0	0,3
Primaire saldo	(5=1-4)	0,7	0,7	0,4	0,5	0,9	-0,3	0,5	0,2
- finaal	(6=2-4)	-2,7	-2,7	-3,1	-2,9	-2,6	-0,4	0,5	0,1
<i>Intrestlasten</i>	(7)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	-0,0	-0,1	-0,1
Totale uitgaven	(8=4+7)	6,1	6,1	6,5	6,5	6,4	0,3	-0,1	0,3
<i>Netto financieringsbehoeften</i>	(9=1-8)	0,1	0,1	-0,2	-0,0	0,4	-0,3	0,5	0,3
II. %-variatie in constante franken									
		1991	1992	1993	1994	1995	Jaarlijks gemiddelde		
							'93/'91	'95/'93	'95/'92
<i>Totale ontvangsten</i>	(10)	4,6	3,2	0,2	5,7	6,8	1,7	6,2	4,2
- Eigen	(11)	7,6	5,0	-4,1	11,7	11,1	0,3	11,4	6,0
- waarvan :									
- afkomstig van Centrale Overheid	(12)	2,2	1,7	4,0	0,9	2,9	2,9	1,9	2,6
<i>Primaire uitgaven</i>	(13)	2,7	3,3	5,5	3,7	0,9	4,4	2,3	3,3
- Lopende	(14)	3,0	2,5	2,9	3,0	4,6	2,7	3,8	3,5
- Kapitaal	(15)	1,2	7,8	19,5	6,9	-16,3	13,5	-5,4	2,3
Totale uitgaven	(16)	2,0	3,2	4,9	3,0	0,7	4,1	1,8	2,9

De eveneens in 1995 waargenomen vertraging van de reële groei van deze uitgaven (+0,9%, tegenover +3,7% in 1994 en +5,5% in 1993 in reële termen) is evenwel het resultaat van een nog sterkere vermindering in 1995 van de investeringsuitgaven van de LO (-16,3% na een gemiddelde jaarlijkse stijging met 13% over 1993-1994), terwijl men daartegenover een gevoelige versnelling van de groei van de lopende uitgaven waarneemt (+4,6% in 1995, tegenover +2,8% in 1992-1994).